

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 514/2020-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Ivana Fiačana a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Volochom, Hollého 745/34, Senica, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 2 T 114/09-666 z 27. septembra 2019 a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos 8/2020-681 z 2. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva

na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 114/09-666 z 27. septembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Tos 8/2020-681 z 2. júna 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“, spolu s napadnutým uznesením okresného súdu ďalej spolu aj „napadnuté uznesenia“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplynulo, že sťažovateľovi bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 114/09 z 8. januára 2014 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 To 42/2014 z 9. júla 2015, právoplatným 9. júla 2015 (ďalej spolu len „odsudzujúci rozsudok“), uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov s podmieneným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov. Táto začala sťažovateľovi plynúť dňom nasledujúcim po dni právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku, teda 10. júla 2015, a uplynula 10. júla 2018.

3. Okresný súd v konaní o osvedčení sa sťažovateľa ako odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia rozhodol napadnutým uznesením tak, že podľa § 50 ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) vyslovil, že sťažovateľ ako odsúdený sa v skúšobnej dobe neosvedčil a trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov vykoná. Zároveň okresný súd podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil sťažovateľa na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti poukázal na tú skutočnosť, že doba jedného roka od uplynutia skúšobnej doby podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona uplynula 10. júla 2019 a okresný súd rozhodol o jeho neosvedčení sa v skúšobnej dobe a o vykonaní jeho trestu odňatia slobody napadnutým uznesením až 27. septembra 2019, teda viac ako

dva mesiace po jej uplynutí. Sťažovateľ je preto presvedčený, že v jeho prípade mala byť aplikovaná zákonná fikcia osvedčenia podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona.

5. Sťažovateľ, keďže sa nestotožnil s odôvodnením uznesenia okresného súdu, ktorý uviedol, že nemožnosť rozhodnúť v zákonnej lehote jedného roka od uplynutia skúšobnej doby bola spôsobená vinou odsúdeného (sťažovateľa), keďže bol práceneschopný, podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť. V nej argumentoval, že jeho choroba bola okolnosťou *vis maior*, a nie úmyselným zavinením, a rovnako že nie je možné pričítať na ťarchu sťažovateľa to, že využil svoje právo, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho prítomnosti.

6. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí 2. júna 2020 napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ako nedôvodnú zamietol. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 20. júla 2020.

7. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ prezentuje tvrdenie, že bol pre svoj vážny zdravotný stav, pre ktorý bol dlhodobo liečený a v minulosti aj hospitalizovaný „*objektívne neschopný sám sa dostaviť na nariadené termíny verejných zasadnutí*“, a namieta, že súdy oboch stupňov v napadnutých uzneseniach tento jeho vážny zdravotný stav považovali za jeho vinu, v dôsledku ktorej nastala nemožnosť súdu rozhodnúť v lehote jedného roka od uplynutia skúšobnej doby. Sťažovateľ považuje tento záver všeobecných súdov za absurdný, svojvoľný a do takej miery arbitrárny, že v dôsledku neho došlo k porušeniu jeho v bode 1 označených práv.

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol, že napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu boli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ďalej sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd zrušil napadnuté

uznesenia, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 375,24 €.

9. Podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd uznesením odložil vykonateľnosť napadnutých uznesení, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Uvedené odôvodnil hroziacou závažnou ujmu ako jemu osobne, tak jeho rodine, keď „*v dôsledku napadnutých uznesení by mu bola odňatá osobná sloboda a musel by nastúpiť výkon trestu odňatia slobody*“, pričom má tri maloleté deti, ktoré sú výživou na neho odkázané.

10. Podaním doručeným ústavnému súdu 17. septembra 2020 sťažovateľ doplnil svoju ústavnú sťažnosť a s ohľadom na ním tvrdenú závažnú ujmu, ktorá mu už vznikla vydaním napadnutých uznesení „*v dôsledku ťaživých pocitov úzkosti a neistoty*“, navrhol, aby mu ústavný súd priznal aj primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 €.

11. Podľa čl. II bodu 3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 z 27. mája 2020 a dodatku č. 2 z 1. októbra 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) pracuje prvý senát pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Milošom Maďarom v zložení Jana Baricová, predsedníčka senátu, a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

11.1 Podľa čl. III bodu 1 písm. a) rozvrhu práce neprítomného alebo vylúčeného člena senátu, ktorý má štyroch členov, zastupuje jeho ďalší člen, zaradený do iného zloženia daného senátu [čl. II bod 3 písm. a) a b)], ako je zaradený neprítomný alebo vylúčený člen.

11.2 Vzhľadom na uvedené neprítomného člena prvého senátu Rastislava Kaššáka zastúpil jeho ďalší člen a vec bola prerokovaná v senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

II.

Relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

13.1 Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

13.2 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13.3 Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán;

e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

14.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené

zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

19. Predmetom ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 2 T 114/09-666 z 27. septembra 2019 a uznesením krajského súdu č. k. 6 Tos 8/2020-681 z 2. júna 2020.

20. K porušeniu označených práv sťažovateľa malo dôjsť v dôsledku toho, že okresný súd rozhodol až po uplynutí zákonom stanovenej lehoty (jeden rok od uplynutia skúšobnej doby), že sťažovateľ sa ako odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil a trest odňatia slobody vykoná, pričom podľa názoru sťažovateľa mala nastať zákonná fikcia osvedčenia podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona. Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv aj v tom, že okresný súd riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie a svojvoľne, bez náležitého zistenia skutkového stavu pričítal na vrub sťažovateľovi, že sa viacerých verejných zasadnutí nemohol zúčastniť, keďže bol práceneschopný, resp. že využil svoje právo, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho prítomnosti.

20.1 Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu, ktorý zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, sťažovateľ namieta, že krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia plne stotožnil s odôvodnením uznesenia okresného súdu, čo považuje za nesprávne a porušujúce označené základné práva.

21. Sťažovateľ, riadne zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v petite ústavnej sťažnosti zjavne opomenul uviesť aj námietku porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pričom ale v odôvodnení ústavnej sťažnosti uviedol právnu argumentáciu obsahujúcu tvrdenia o porušení aj tohto základného práva sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené, v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti, ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenia aj vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 114/09 z 27. septembra 2019

22. Ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že na rozhodnutie o tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá pre namietané porušenie označených práv sťažovateľa smeruje proti uzneseniu okresného súdu, nie je daná právomoc ústavného súdu.

23. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01).

24. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti proti uzneseniu o tom, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil alebo či sa nariadi výkon trestu odňatia slobody (§ 185 a nasl. v spojení s § 419 ods. 2), poskytuje priestor na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho prvostupňového všeobecného súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí nadriadenému orgánu, v tomto prípade krajskému súdu.

25. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení okresného súdu v rámci sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Ochrana jeho právam zaručeným ústavou bol teda oprávnený a zároveň povinný poskytnúť druhostupňový súd. Treba tiež dodať, že sťažovateľ právo podať sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu aj využil a krajský súd o nej riadne rozhodol. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T 114/09 z 27. septembra 2019. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tos 8/2020 z 2. júna 2020

26. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd už judikoval, že do jeho obsahu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

27. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

28. V súlade s uvedeným je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06). Z uvedeného však nevyplýva záruka vydania rozhodnutia v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. záruka úspechu v konaní pred všeobecným súdom.

29. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať napadnuté uznesenie krajského súdu za ústavne udržateľné a akceptovateľné z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľ proti nemu uplatnil. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné poukázať na to, že v súlade so svojou konštantnou judikatúrou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09).

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu vychádzal aj z obsahu uznesenia okresného súdu v predmetnom konaní v súlade so svojím ustáleným právnym názorom, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania z hľadiska predmetu

konania tvoria jeden celok. Taktiež v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19.12.1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60). Uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového súdu, ako aj druhostupňového súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

31. Podľa § 50 ods. 4 prvej vety Trestného zákona ak odsúdený viedol v skúšobnej dobe riadny život a splnil povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom alebo zaplatiť dlh alebo zameškané výživné, ak boli uložené, súd vysloví, že sa osvedčil; inak rozhodne, že sa trest odňatia slobody vykoná.

32. Podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona ak súd do roka od uplynutia skúšobnej doby neurobil rozhodnutie podľa odseku 4 bez toho, že by odsúdený mal na tom vinu, má sa za to, že sa odsúdený osvedčil.

33. Po dôkladnom oboznámení sa s obsahom uznesenia okresného súdu, ktorým rozhodol, že sťažovateľ sa ako odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil a trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov vykoná, ako aj s obsahom uznesenia krajského súdu, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa v tejto časti je zjavne neopodstatnená.

34. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody neosvedčil, pretože neviedol riadny život. Okresný súd konkrétne uviedol, že sťažovateľ *„dopustil sa 7-mich priestupkov na úseku dopravy, čo preukazuje, že uloženie podmieneného trestu odňatia slobody nesplnilo uňho účel, odsúdený napriek odsúdeniu za prečin usmrtenia a prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky pokračoval v nezodpovednom riadení motorového vozidla, ohrozovaní ďalších účastníkov premávky rýchlou jazdou a kontinuálne*

pravidelne sa dopúšťal priestupkov proti bezpečnosti cestnej premávky počas celej doby trvania skúšobnej doby podmieneného odsúdenia. Bolo tak namieste rozhodnúť o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe a premene trestu podmieneného na trest nepodmienečný.“.

35. K otázke rozhodovania súdu po uplynutí lehoty jedného roka ustanovenej v § 50 ods. 5 Trestného zákona, v dôsledku čoho malo podľa názoru sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu, okresný súd v namietanom uznesení nezamlčal, že rozhodoval na verejnom zasadnutí konanom 27. septembra 2019, t. j. viac ako 2 mesiace po uplynutí jedného roka od uplynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia, počas ktorej mal urobiť rozhodnutie o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia. Okresný súd ale zdôraznil, že tak rozhodoval po tom, ako bolo nariadených spolu šesť termínov verejných zasadnutí, z toho tri pred uplynutím lehoty jedného roka. Sťažovateľ ale všetky termíny okrem posledného, na ktoré splnomocnil obhajcu, navrhol odročiť a žiadal nariadiť nový termín verejného zasadnutia z dôvodu, že sa ho nemôže zúčastniť, a trval pritom na vykonaní verejného zasadnutia v jeho prítomnosti.

35.1 Okresný súd ďalej zrozumiteľne vysvetlil, že nemožnosť súdu rozhodnúť v lehote jedného roka od uplynutia skúšobnej doby tak bola spôsobená jedine vinou odsúdeného, ktorého práceneschopnosť začala 13. mája 2019, t. j. 3 dni pred vykonaním prvého nariadeného verejného zasadnutia, a ktorý až po uplynutí lehoty jedného roka súhlasil s vykonaním verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti, kým dovtedy na svojej prítomnosti trval a obhajcu na zastupovanie si nezvolil, súc si vedomý, kedy daná lehota uplynie.

36. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd po preskúmaní sťažnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu uviedol, že túto sťažnosť nepovažuje za dôvodnú, pretože nezistil žiadne procesné pochybenie zo strany okresného súdu a aj po vecnej stránke považuje napadnuté uznesenie za správne.

37. Krajský súd k otázke uplatnenia zákonnej fikcie osvedčenia podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona, aplikovania ktorej sa sťažovateľ domáhal, uviedol, že na tento postup

neboli splnené zákonné podmienky, a stotožnil sa s názorom okresného súdu, že v tomto prípade sťažovateľ ako odsúdený mal vinu na tom, že rozhodnutie nebolo okresným súdom urobené do roka od uplynutia skúšobnej doby.

37.1 Krajský súd sa podobne ako okresný súd dôvodne domnieval, že sťažovateľ ako odsúdený si bol vedomý, že počas plynutia skúšobnej doby spáchal hneď niekoľko priestupkov rovnakého charakteru ako trestná činnosť, za ktorú bol odsúdený, a bol si teda vedomý toho, že mu hrozí premena trestu, v dôsledku čoho zámerne zdržoval konanie tak, aby došlo k jeho osvedčeniu sa zo zákona. Krajský súd preto vyhodnotil takéto konanie sťažovateľa ako obštrukčné.

37.2 Krajský súd napokon uzavrel, že argumenty sťažovateľa k vecnej stránke napadnutého uznesenia nepovažoval za dôvodné a za kľúčové pre posúdenie tejto veci označil tú skutočnosť, že *„podmienečné odsúdenie nemalo na odsúdeného požadovaný výchovný vplyv a je nutná jeho náprava výkonom nepodmienečného trestu odňatia slobody“*.

38. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, referenčne aplikovateľnou i na okolnosti prejednávanej veci, o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namieta, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

39. Úloha ústavného súdu sa pri preskúmaní tejto časti ústavnej sťažnosti obmedzila len na kontrolu, či všeobecné súdy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí postupovali ústavne konformným spôsobom, keď rozhodli, že sťažovateľ sa ako odsúdený v skúšobnej

dobe neosvedčil a trest odňatia slobody vykoná, resp. keď krajský súd zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu.

40. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, z akých dôvodov sa stotožnil s odôvodnením uznesenia okresného súdu a prečo nepovažoval námietky sťažovateľa uplatnené v jeho sťažnosti za relevantné. Krajský súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne vysvetlil, prečo považoval uznesenie okresného súdu za správne a z akých dôvodov neboli splnené podmienky uplatnenia zákonnej fikcie osvedčenia podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona.

41. Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd konštatuje, že argumentácia krajského súdu v spojení s argumentáciou okresného súdu sa javí v danej veci ako dostatočná a presvedčivá a nenesie známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Len skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, sama osebe nemôže odôvodňovať porušenie označených práv. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým uznesením krajského súdu.

42. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o porušení základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd uvádza, že túto nepovažuje za opodstatnenú. Okresný súd päťkrát vyhovel žiadosti sťažovateľa o odročenie verejného zasadnutia, keď termín nariadený na 17. máj 2019 odročil na 7. jún 2019, následne na 8. júl 2019, na 26. júl 2019, 21. august 2019 a napokon na 27. september 2019, keď aj rozhodol o jeho veci síce v jeho neprítomnosti, ale za účasti ním zvoleného obhajcu. S uvedeným postupom okresného súdu sťažovateľ vyjadril súhlas. Nie je teda absolútne opodstatnená námietka sťažovateľa, že došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti.

42.1 Pokiaľ ide o rozhodovanie krajského súdu, tento rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe na neverejnom zasadnutí v súlade s § 301 Trestného poriadku, takže ani v tomto postupe nie je možné vidieť porušenie označeného práva sťažovateľa.

43. Z uvedených dôvodov treba túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa považovať za zjavne neopodstatnenú a ako takú ju ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tos 8/2020 z 2. júna 2020

44. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy, resp. porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, tieto podľa názoru ústavného súdu nemajú žiadnu relevanciu vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu. Nemožno sa totiž stotožniť s tvrdením sťažovateľa, že „*napadnutými rozhodnutiami súdov bol pozbavený osobnej slobody...*“. Ako už bolo uvedené, sťažovateľovi bol trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov (s podmienčným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov) uložený odsudzujúcim rozsudkom právoplatným 9. júla 2015. Napadnutým uznesením krajského súdu v spojení s napadnutým uznesením okresného súdu bolo rozhodnuté „len“ o tej skutočnosti, či sa sťažovateľ ako odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil a či sa podmienčne uložený trest odňatia slobody vykoná. Vzhľadom na to je ústavný súd toho názoru, že neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu, resp. práva na slobodu a bezpečnosť a napadnutým uznesením krajského súdu.

45. Navyše, z hľadiska predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

46. Z uvedeného vyplýva, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti najmä petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde; pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd.

47. Ústavný súd dáva pritom v okolnostiach prejednávanej veci do pozornosti, že sťažovateľ neuvádza žiadne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu označených práv, a svoje tvrdenia ústavnoprávne nijako neodôvodňuje. V podanej ústavnej sťažnosti absentuje právne relevantná argumentácia obsahujúca tvrdenia o porušení základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu namietaným uznesením krajského súdu, pričom rovnaký záver platí, aj čo sa týka namietaného porušenia práva na slobodu a bezpečnosť.

47.1 Ústavný súd v tomto ohľade dopĺňa, že napriek skutočnosti, že už rozvedené formálne nedostatky sú svojou povahou odstrániteľné, nepristúpil k využitiu fakultatívnej právomoci v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže by ani takýto postup zjavne nemohol privodiť prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie v zmysle § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde.

48. Vzhľadom na uvedené ústavnú sťažnosť v tejto časti treba odmietnuť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. c) a g) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí a pre zjavnú neopodstatnenosť.

III.4 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tos 8/2020 z 2. júna 2020

49. Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd ju v súlade s konštantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva kvalifikoval ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na „konanie o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia“. Toto konanie sa totiž netýka rozhodnutia o „trestnom obvinení“ a ani o „občianskych právach a záväzkoch“ (pozri napr. rozhodnutia vo veciach: Plischke c. Rakúsko zo 7. 3. 1964, X. c. Rakúsko z 23. 5. 1966, X. c. Rakúsko z 19. 7. 1966, X. c. Spojené kráľovstvo z 13. 7. 1970, Helmut Aldrian c. Rakúsko zo 7. 5. 1990).

50. Keďže v konaní o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia sa nerozhodovalo o trestnom obvinení sťažovateľa v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (teda o vine a treste), tento článok dohovoru nie je na dané vykonávacie konanie *aplikovateľný ratione materiae*. Vo všeobecnosti možno uviesť, že pôsobnosť (aplikovateľnosť) čl. 6 dohovoru zásadne nepresahuje okamih konečného, právoplatného rozhodnutia o vine a treste. Nevzťahuje sa teda *inter alia* ani na vykonávacie konania a mnohé rozhodnutia v ňom urobené (konanie o návrhu na podmienené prepustenie, nariadenie výkonu podmienenčne odloženého trestu, zaradenie odsúdeného do určitej kategórie alebo do určitého ústavu, konanie o milosti atď.).

51. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú už pri jej predbežnom prerokovaní.

52. Keďže ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení, návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia) uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu